

A/ 10-05-2023

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

**Directie Strategie, Recht
& Beleid Toeslagen**

Persoonsgegevens

nota

Onderliggende beslisnota's Kamerbrief uitspraken
hersteloperatie toeslagen

Datum

9 mei 2023

Notanummer

2023-0000113992

Bijlagen

1. Beslisnota's

Aanleiding

Op 9 mei jl. heeft u de Kamer geïnformeerd over een viertal uitspraken die raken aan de hersteloperatie toeslagen. Het is toen niet gelukt om de onderliggende beslisnota's mee te sturen.¹

Beslispunten

- Gaat u akkoord met bijgevoegde Kamerbrief? Zo ja, kunt u deze verzenden?
- Gaat u akkoord met het openbaar maken van bijgevoegde eerdere nota's en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

akkoord

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

¹ [Kamerbrief over uitspraken rechtbanken die raken aan de hersteloperatie toeslagen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

Doc. nr.	Datum	Naam document	Toelichting
1	18-4-2023	Stas TD nota - Conceptbrief uitspraak rechtbank Midden-Nederland BNTB	
2	20-4-2023	Stas TD nota ter bespreking - uitspraak rechtbank Midden-Nederland BNTB	
3	1-5-2023	Stas TD nota ter bespreking - uitspraak hersteloperatie toeslagen	Bijlages: uitspraken zijn openbaar. Advies van de Landsadvocaat wordt geweigerd op grond van het belang van de Staat.
4	8-5-2023	Stas TD - beslisnota Kamerbrief uitspraken hersteloperatie toeslagen	

Ministerie van Financiën

A 18 ou - 2023

19/4/2023

AFGESCHERMD
TER BESPREKING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Toeslagen
Directie Strategie, Recht
& Beleid

Persoonsgegevens

nota

uitspraak Midden Nederland niet tijdig beslissen in de
hersteloperatie

Datum
18 april 2023

Notanummer
2023-0000100100

Bijlagen
1. conceptbrief
2. uitspraak

Aanleiding

Afgelopen vrijdag heeft de rechtbank Midden-Nederland een verstrekkende uitspraak gedaan inzake het niet tijdig beslissen in het kader van de hersteloperatie. Zoals vrijdag met u besproken, is het streven daarover deze week een brief naar de Tweede Kamer te sturen.

Bespreekpunten

Graag bespreken we met u bijgevoegde concept brief.

bespreken

Kernpunten

- De rechtbank geeft UHT in de uitspraak een aanzienlijk ruimere termijn dan tot nu toe en neemt op die manier grotendeels de prikkel weg om beroepen niet tijdig in te stellen.
- Die termijn geldt voor alle besluiten die UHT neemt en waarover beroepen niet tijdig worden ingediend: eerste toets, integrale beoordeling, werkelijke schade en daartegen ingediende bezwaren
- De rechtbank kiest voor een termijn van 1 juli 2024 om aldus wel iets van een prikkel te laten bestaan, niet alle zaken kunnen voor die tijd worden afgehandeld. De rechtbank geeft aan dat deze termijn in de toekomst kan worden bijgesteld
- Het is nog niet bekend of andere rechtbanken zich aansluiten, rechtbank Rotterdam heeft een vergelijkbare zitting aangekondigd op donderdag 20 april.
- Ouders zullen mogelijk in hoger beroep gaan, dat verandert de werking van de uitspraak niet. De Afdeling zal dan als hoogste rechter duidelijkheid geven over de gekozen lijn;
- De rechtbank is kritisch ten aanzien van de keuzes van de wetgever voor niet haalbare termijnen. Dat dwingt tot reflectie, de voorgestelde beantwoording gaat daar op in, de ruimte om wetgeving aan te passen heeft nadere verkenning. Daarover zijn deze week overleggen gepland, onder meer met Justitie en Veiligheid, met het oogmerk u later deze week te informeren over de mogelijkheden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

AFGESCHERMD

Pagina 1 van 1

1865504

00001

A23-M-200

HEDEN
TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

**Directie Strategie, Recht &
Beleid Toeslagen**

Persoonsgegevens

nota

Uitspraak rechtbank Midden-Nederland

Datum
20 april 2023

Notanummer
2023-0000102525

Bijlagen
1. Brief
2. Nota 2023-100100

Aanleiding/kernpunten

- Bijgaand treft u de naar aanleiding van uw opmerkingen aangepaste brief over de uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland.

Beslispunten

- Kunt u instemmen met de brief? Zo ja, dan verzoeken we u de aanbiedingsbrief te ondertekenen.
- Gaat u akkoord met het meezenden van onderhavige beslisnota en de eerdere nota (2023-100100), conform de beleidslijn Actieve Openbaarmaking? Omlijdnde delen worden gelakt.

Communicatie

U ontvangt een woordvoeringslijn via COMM.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

A 07-05-2023

TER BESPREKING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Strategie, Recht
& Beleid

Persoonsgegevens

nota

Kamerbrief vonnissen rechtbanken inzake onrechtmatig handelen jegens gedupeerde ouders

Datum
1 mei 2023

Notanummer
2023-0000109113

Bijlagen
1. Kamerbrief
2. Uitspraken
3. LA advies

Aanleiding

Onlangs zijn een viertal uitspraken gedaan die raken aan de hersteloperatie toeslagen. In twee zaken hebben gedupeerde ouders de rechtbanken (Overijssel en Rotterdam) verzocht om voor recht te verklaren dat de Staat in het verleden onrechtmatig heeft gehandeld tegenover hen. De rechtbanken hebben dit grotendeels doch met andere motivering toegewezen. De Staat is daarmee aansprakelijk voor de geleden schade. De landsadvocaat heeft een notitie geschreven over de mogelijke vervolgstappen (vooral: hoger beroep of niet).

In twee andere zaken hebben de rechtbanken Midden-Nederland en Rotterdam uitspraken gedaan over beroepen niet tijdig beslissen (BNTB). De rechtbank Midden-Nederland heeft een termijn opgelegd tot 1 juli 2024 voor alle bij haar ingediende BNTB's met betrekking tot UHT. De rechtbank Rotterdam heeft 12 weken vanaf het moment van indienen verweerschrift opgelegd voor de zaken die werden behandeld. U wordt hierbij geïnformeerd over deze zaken en graag bespreken we met u de opgestelde kamerbrief.

Bespreekpunten

- De inhoud van de kamerbrief;
- Het voornemen hoger beroep in te stellen in beide bestuursrechtelijke uitspraken inzake de termijn voor de BNTB's om duidelijkheid te krijgen over de termijnen en daarmee verschillende behandeling tussen ouders te voorkomen;
- Het vragen van een voorlopige voorziening met betrekking tot de uitspraak van de rechtbank Rotterdam over de BNTB's aan de Raad van State.

Kernpunten

Civiel recht – onrechtmatige handeling

- Mogelijk gedupeerde burgers hebben – naast de mogelijkheid zich te melden voor herstel – altijd de mogelijkheid om de Staat aansprakelijk te stellen. In twee zaken heeft de rechtbank daar nu uitspraak in gedaan
- De rechtbanken hebben de gedupeerde ouders grotendeels in het gelijk gesteld en uitgesproken dat de Staat in het verleden onrechtmatig heeft gehandeld tegenover deze gedupeerde ouders. De Staat is daarmee aansprakelijk voor geleden schade.

- De Staat erkent de aansprakelijkheid voor de jaren waarin UHT compensatie heeft verleend en volgt daarmee de lijn van de rechtbank Rotterdam. De Staat erkent deze niet in jaren waarin UHT geen compensatie heeft verleend, en volgt daarmee niet volledig de uitspraak van de rechtbank in Overijssel.
- Er wordt nog gewogen of het noodzakelijk is om hoger beroep in stellen bij de uitspraak Overijssel. Er is namelijk een grote wens om niet tegenover ouders te komen staan en de uitspraak van de rechtbank in Rotterdam biedt ons de mogelijkheid om in toekomstige zaken die lijn als verweer te voeren.

Bestuursrecht – termijn BNTB

- De Rb. Midden-Nederland heeft UHT in de betreffende zaken een termijn gegeven tot 1 juli 2024 en geeft ook aan deze termijn te hanteren voor toekomstige zaken. Daarbij laat de Rb. Midden-Nederland het collectieve belang van gedupeerde ouders die in afwachting zijn van een beslissing van de UHT zwaarder wegen dan het individuele belang van de ouders die zich tot de rechtbank wenden met een beroep niet tijdig beslissen.
- De Rb. Rotterdam gaat daar niet in mee en houdt vast aan de termijn van 12 weken na het indienen van het verweer. De Rb. Rotterdam stelt dat de prikkel van een nadere termijn van twaalf weken afdoende werkt. De Rb. Rotterdam is er ook niet van overtuigd dat de Dienst Toeslagen door het verlengen van de termijn, het principe van "first in first out" kan herstellen.
- De huidige situatie waarin twee rechtbanken verschillende termijnen hanteren is onwenselijk. Het gevolg hiervan is namelijk dat er verschillen ontstaan voor de beslistermijnen bij (gedupeerde) ouders, enkel op basis van een geografische ligging. Dat is zowel voor de ouders nadelig als voor UHT die hierdoor in operationele problemen terechtkomt.
- Ondanks de sterke wens om in voorkomende zaken niet te procederen, is Belastingdienst/Toeslagen voornemens om hoger beroep in te stellen tegen beide bestuursrechtelijke uitspraken zodat er één lijn kan worden geformuleerd voor alle ouders.
- Bij het hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank Rotterdam wordt door UHT ook een voorlopige voorziening aangevraagd. Daarmee wordt getracht om de door de rechtbank Rotterdam opgelegde korte beslistermijn op te schorten en hopelijk ook op korte termijn voor zowel de ouders als UHT duidelijkheid te creëren ten aanzien van een gerechtelijke beslissingstermijn.

uitles

Toelichting

1. Verklaring onrechtmatig handelen – civiele rechter

- In een tweetal civielrechtelijke procedures is de civiele rechter verzocht om een verklaring voor recht dat de Staat aansprakelijk is voor het onrechtmatig handelen in het verleden jegens de eisers (twee gedupeerde ouders). De rechtbanken Overijssel en Rotterdam hebben op 25 respectievelijk 26 april jl. een vonnis gegeven (bijlages 2a en 2b).
- Ondanks de sterke wens om niet tegenover ouders te staan in de rechtbank is er in deze zaken verweer gevoerd. Dat had onder meer te

maken met de algemeenheid van de vordering, het vraagstuk of de vorderingen waren verjaard en het vraagstuk van formele rechtskracht.

- Daarnaast is er een hersteloperatie in het leven geroepen die de gedupeerde ouders via een bestuursrechtelijke weg voorziet in een compensatie, een schuldenaanpak en een volledige vergoeding van de schade. En zodat dat er ook compensatie kan worden geboden in situatie waarin de Staat niet onrechtmatig heeft gehandeld maar een compensatie toch gepast acht.

Uitspraak Rb. Overijssel

- In deze procedure is de rechtbank verzocht om een verklaring voor recht dat de Staat bij de toekennings- en terugvorderingsbeschikkingen in het kader van de kinderopvangtoeslag onrechtmatig jegens de ouders heeft gehandeld. De ouders hebben de Staat aansprakelijk gesteld voor de jaren 2005, 2006 en 2008 t/m 2015.
- In de jaren 2005 en 2006 zouden de ouders een aanvraag hebben ingediend, waarop volgens hen nimmer een besluit is genomen. De rechtbank heeft de vordering voor deze jaren afgewezen.
- De vordering over de jaren 2008 t/m 2015 had betrekking op de vraag of de toekennings- en terugvorderingsbeschikkingen onrechtmatig waren. De rechtbank heeft, kort samengevat, overwogen dat de Staat (achteraf) niet heeft aangetoond dat er voldoende rekening is gehouden met het evenredigheidsbeginsel. Door geen rekening te houden met dit beginsel heeft de Staat onrechtmatig gehandeld.
- Van belang hierbij is dat de toewijzing een jaar behelst, te weten het jaar 2011, waarin compensatie door UHT is afgewezen.

Uitspraak Rb. Rotterdam

- In deze procedure is de rechtbank verzocht om een verklaring voor recht dat de Staat bij terugvorderingsbeschikkingen in het kader van kinderopvangtoeslag, onrechtmatig jegens de eisers heeft gehandeld. De eisers hebben de Staat aansprakelijk gesteld voor de jaren 2009 t/m 2012. Ten aanzien van het jaar 2012 is de aansprakelijkheid afgewezen, maar ten aanzien van de jaren 2009 t/m 2011 is dat wel toegewezen.
- De rechtbank heeft, kort samengevat, overwogen dat de Staat in strijd heeft gehandeld met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en baseert het onrechtmatig handelen onder meer op de uitlatingen van de Staat over de problemen bij de kinderopvangtoeslag.

Weging uitspraken

- In het vonnis van de rechtbank Rotterdam kan worden berust. De Staat kan, noch wil, (achteraf) aantonen dat in het verleden voldoende rekening is gehouden met het evenredigheidsbeginsel bij het nemen van besluiten die hebben geleid tot de duperende beschikkingen bij de ouders.
- Dit geldt echter niet volledig voor de uitspraak in Overijssel. De Staat kan zich niet vinden in de uitspraak dat Belastingdienst/Toeslagen onrechtmatig heeft gehandeld in de jaren waarvoor UHT geen compensatie heeft afgegeven.
- De afgelopen dagen zijn de vonnissen uitvoerig besproken (o.a. met de Landsadvocaat - zie daarvoor het bijgevoegde advies) en zijn er diverse

opties overwogen voor het vervolg. Specifiek is er gesproken over de keuze om wel of niet in hoger beroep te gaan bij de rechtbank in Overijssel.

- Er is om verschillende redenen overwegingen ten aanzien van het indienen van hoger beroep. Dit betreft onder andere:

-
-
-
-
-

Procesbelang van de Staat

- Op korte termijn ontvangt u een nota met een meer volledige weging en een voornemen om wel of niet in beroep te gaan.

Vervolgstappen

- Het is altijd de intentie geweest om voor iedere gedupeerde ouder de schade te vergoeden; ook voor de gedupeerde ouders in deze zaken. Daartoe is de hersteloperatie opgezet. De inzet om met deze gedupeerde ouders en hun gemachtigden er dan ook uit te komen, blijft onverminderd hoog.
- In ieder geval zal er voor beide zaken contact worden opgenomen met de gemachtigden van de eisers. De eisers zullen met het vonnis in de hand een schadevergoeding eisen. Zij zullen dan een onderbouwing moeten leveren van de omvang van de schade die als gevolg van het onrechtmatig handelen is geleden.

2. Bestuursrechtelijke zaken – termijnen beroepen niet tijdig

- Op 14 april en 26 april hebben de rechtbanken Midden-Nederland respectievelijk Rotterdam uitspraken gedaan in het kader van beroepen niet tijdig beslissen (bijlages 2c en 2d).

Uitspraak van de Rb. Midden-Nederland

- De Rb. Midden-Nederland heeft onder meer naar het collectieve belang van alle gedupeerde ouders gekeken en stelt: "De bestuursrechter kan de hersteloperatie als geheel niet versnellen, terwijl het versnellingseffect in individuele zaken steeds kleiner wordt naarmate het aantal zaken toeneemt. Ten gunste van de collectieve belangen van de groep van

- gedupeerde ouders zal de rechtbank voortaan bepalen dat de Belastingdienst/Toeslagen een beslistermijn krijgt tot 1 juli 2024."
- Dit geldt enkel voor de beroepen niet tijdig beslissen die worden aangespannen bij de Rb. Midden-Nederland.

Uitspraak van de Rb. Rotterdam

- De Rb. Rotterdam volgt dat niet en houdt vast aan de lijn van 12 weken na het indienen van verweer. De rechtbank stelt dat de prikkel van een nadere termijn van twaalf weken afdoende werkt. De Rb. Rotterdam is er ook niet van overtuigd dat de Belastingdienst/Toeslagen door het verlengen van de termijn, het principe van "first in first out" kan herstellen.

Mogelijke gevolgen

- Beide rechtbanken zien de knelpunten in de hersteloperatie en hebben oog voor de worstelingen bij UHT met de wettelijke termijnen die voortkomen uit de grote hoeveelheid gedupeerde ouders en de inrichting van de hersteloperatie. De Rb. Midden-Nederland erkent dit ook in haar overwegingen: "De rechtbank heeft niet de indruk dat hier sprake is van een situatie waarin een bestuursorgaan actief een capaciteitsprobleem laat ontstaan, waardoor vervolgens beslistermijnen worden overschreden. Hier zit het probleem in de enorme omvang van de hersteloperatie, wat leidt tot een beperking in de mogelijkheden van de afhandeling ervan." Daarnaast wijzen beide rechtbanken ook op de intenties van de wetgever met de Wht en het kan worden gezien als een oproep aan de wetgever om actie te ondernemen op de termijnen.
- Weliswaar hebben de uitspraken in beginsel alleen betekenis voor het geschil dat is voorgelegd bij de betreffende rechtbank, maar de rechtbank Midden-Nederland heeft geoordeeld dat dit ook voor toekomstige procedures geldt.
- Daardoor ontstaat er een zeer onwenselijke situatie, namelijk dat rechtbanken verschillende beslistermijnen hanteren. Het gevolg hiervan is dat er verschillen ontstaan voor de beslistermijnen bij (gedupeerde) ouders, enkel op basis van een geografische ligging. Ook voor UHT levert het werken met verschillende termijnen operationele problemen op. Daarom is het voor zowel de (gedupeerde) ouders als voor UHT van belang dat er een uniform beleid komt op de beslissingstermijn die de rechtbanken UHT opleggen.

Advies hoger beroep

- Ook hier is het uitgangspunt dat Belastingdienst/Toeslagen zo min mogelijk procedeert tegen gedupeerde ouders tenzij.
- Gelet op de voorgaande overwegingen is het advies om hoger beroep in te stellen tegen beide bestuursrechtelijke uitspraken. Door bij beide uitspraken in hoger beroep te gaan, kan de Raad van State zich uitspreken over de opgelegde termijn van beide rechtbanken en daarmee duidelijkheid creëren voor de ouders en UHT.

Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

- Bij het hoger beroep tegen de uitspraak van de Rb. Rotterdam zal eveneens een voorlopige voorziening worden gevraagd om de gegeven

beslistermijn op te schorten totdat er een uitspraak ligt van de Raad van State.

- Bij het hoger beroep tegen de uitspraak van de Rb. Midden-Nederland zal er geen voorlopige voorziening worden aangevraagd, maar wordt er in het kader van het algemene belang hoger beroep ingesteld. De ontstane situatie is namelijk dermate onwenselijk.
- UHT zal ook hier voortvarend met de dossiers aan de slag gaan.

Procesbelang van de Staat

Procesbelang van de Staat

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Zie omliggende kaders

Mag. 05.2023

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Strategie, Recht
& Beleid

Persoonsgegevens

nota

Kamerbrief uitspraken hersteloperatie toeslagen

Datum

8 mei 2023

Notanummer

2023-0000113031

Bijlagen

1. Kamerbrief

Aanleiding

Op 8 mei hebben we met u de vorige versie van de bijgevoegde Kamerbrief besproken. Naar aanleiding van dit overleg hebben we een aantal wijzigingen doorgevoerd.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met het versturen van de Kamerbrief? Zo ja, kunt u deze dan ondertekenen?
- Gaat u akkoord met het nazenden van de openbaar te maken eerdere nota's en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's? Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.
 - De vorige nota is nog niet ingescand en daarom moet er een nazending komen.

akkoord.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.